KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 32.061/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 26 juli 2001 door de Minister van Werkgelegenheid verzocht haar van advies te dienen over een voorontwerp van wet "betreffende het non-discriminatiebeginsel ten voordele van werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd", heeft op 6 december 2001 het volgende advies gegeven :

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 32.061/1

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par la Ministre de l'Emploi, le 26 juillet 2001, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi "sur le principe de non-discrimination en faveur des travailleurs avec un contrat de travail à durée déterminée", a donné le 6 décembre 2001 l'avis suivant :

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet beoogt de omzetting in het Belgische recht van richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999 betreffende de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd. Die raamovereenkomst, gesloten op 18 maart 1999, heeft als doel de kwaliteit van de arbeid voor bepaalde tijd te verbeteren door de toepassing van het niet-discriminatiebeginsel te verzekeren en om een kader vast te stellen om misbruik als gevolg van het sluiten van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd te voorkomen.

Het ontwerp heeft voornamelijk betrekking op het beginsel van de gelijke behandeling en de niet-discriminatie van de werknemers die zijn verbonden door een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. Daarnaast beoogt het ontwerp ook een verplichting in hoofde van de werkgevers in te voeren om de werknemers verbonden met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd te informeren over vacatures in de onderneming of in een vestiging ervan teneinde die werknemers "dezelfde kans op een vaste betrekking te garanderen als andere werknemers".

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Het ontwerp neemt op een aantal plaatsen haast letterlijk bepalingen over uit de raamovereenkomst van 18 maart 1999 waaraan in richtlijn 1999/70/EG wordt gerefereerd. De Raad van State, afdeling wetgeving, zal zich derhalve onthouden van het geven van tekstkritiek bij deze bepalingen.

2. Het ontwerp is beperkt tot het omschrijven van het beginsel van de niet-discriminatie van de werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur, maar bevat geen nadere regels betreffende de afdwingbaarheid van dat recht of betreffende de klachten of geschillen met betrekking tot de toepassing van dat recht. De stellers van het ontwerp dienen na te gaan of het geen aanbeveling verdient om, naar analogie van de wet van 7 mei 1999 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek naar aanleiding van de wet van 7 mei 1999 op de gelijke behandeling van mannen en

vrouwen ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, de toegang tot het arbeidsproces en de promotiekansen, de toegang tot een zelfstandig beroep en de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid, in een eigen regeling daaromtrent te voorzien en in voorkomend geval aan de arbeidsrechtbanken een specifieke bevoegdheid terzake te verlenen. In dat laatste geval wordt wel een aangelegenheid als bedoeld bij artikel 77 van de Grondwet geregeld, zodat bepalingen met die strekking conform de bestaande parlementaire praktijk terzake in een afzonderlijk ontwerp zullen dienen te worden ondergebracht.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

Aan het ontwerp dient de indieningsformule te worden toegevoegd en aan de tekst zelf ervan dient de vermelding "wetsontwerp" vooraf te gaan.

Artikel 2

1. Men redigere in de Nederlandse tekst de inleidende zin van artikel 2 als volgt :

"Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :".

2. In de in artikel 2, 2°, opgenomen definitie wordt, in tegenstelling tot wat het geval is in clausule 3, punt 1, van de raamovereenkomst van 18 maart 1999, geen gewag gemaakt van een arbeidsovereenkomst die wordt beëindigd door het plaatsvinden van een bepaalde gebeurtenis.

Ook de in artikel 2, 3°, opgenomen definitie van "vergelijkbare werknemer in vaste dienst" stemt niet geheel overeen met de definitie die van dat begrip wordt gegeven in clausule 3, punt 2, van die raamovereenkomst. Zo wordt in het ontwerp niet bepaald dat moet worden rekening gehouden met de kwalificaties of bekwaamheden bij het beoordelen van de vergelijkbaarheid, en verschilt ook de vergelijkingsbasis in het geval dat er geen vergelijkbare werknemer is in dezelfde vestiging.

.../...

Het is raadzaam de in het ontwerp voorkomende definities af te stemmen op de definities die in de raamovereenkomst van 18 maart 1999 worden gegeven.

3. In de Franse tekst van artikel 2, 4°, schrijve men "personnes physiques ou morales" in plaats van "personnes de fait ou de droit".

Artikel 3

De in artikel 3, §§ 2 en 3 [1], opgenomen uitzonderingen kunnen, gelet op het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet opgenomen beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie, slechts behouden blijven voorzover daar een redelijke verantwoording voor bestaat. In dit verband moet worden opgemerkt dat het gegeven dat de raamovereenkomst van 18 maart 1999 het maken van zulke uitzonderingen toestaat, niet volstaat om deze ook toelaatbaar te maken ten aanzien van de zo-even vermelde grondwetsartikelen.

Indien een in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet afdoende verantwoording voor het maken van de bedoelde uitzonderingen kan worden gegeven, verdient het aanbeveling om deze op een omstandige wijze in de memorie van toelichting weer te geven [2].

---

(1) Beter artikel 3, tweede en derde lid. Een indeling in paragrafen is immers niet raadzaam wanneer elke paragraaf slechts uit één lid bestaat en die indeling niet kan bijdragen tot een meer duidelijke voorstelling van het ingedeelde artikel.

(2) Zo verdient het aanbeveling aan te geven in welk opzicht de - in de memorie van toelichting ingeroepen - specificiteit van de uitzendarbeid het maken van een uitzondering voor die sector verantwoordt. Ook de redenen van uitsluiting van werknemers die zijn tewerkgesteld in bepaalde overheidsprogramma's worden best meer geëxpliciteerd dan door zonder meer te verwijzen naar een advies van de sociale partners.

PORTEE DE L'AVANT-PROJET

L'avant-projet de loi soumis pour avis vise à transposer en droit belge la directive 1999/70/CE du Conseil du 28 juin 1999 concernant l'accord-cadre CES, UNICE et CEEP sur le travail à durée déterminée. Cet accord-cadre, conclu le 18 mars 1999, a pour objet d'améliorer la qualité du travail à durée déterminée en assurant le respect du principe de non-discrimination et d'établir un cadre destiné à prévenir les abus résultant de la conclusion de contrats de travail à durée déterminée successifs.

Le projet porte principalement sur le principe d'égalité de traitement et de non-discrimination des travailleurs liés par un contrat de travail à durée déterminée. En outre, le projet tend également à imposer aux employeurs l'obligation d'informer les travailleurs liés par un contrat de travail à durée déterminée sur les emplois vacants dans l'entreprise ou dans l'un de ses établissements pour assurer à ces travailleurs "la même opportunité qu'aux autres travailleurs d'obtenir un poste permanent".

OBSERVATIONS GENERALES

1. En plusieurs endroits, le projet reproduit quasi littéralement des dispositions de l'accord-cadre du 18 mars 1999 auquel se réfère la directive 1999/70/CE. Le Conseil d'Etat, section de législation, s'abstiendra dès lors de critiquer le texte de ces dispositions.

2. Le projet se limite à définir le principe de non-discrimination des travailleurs ayant un contrat de travail à durée déterminée, mais ne fixe pas de modalités concernant la force contraignante de ce droit ou concernant les plaintes ou litiges relatifs à l'application de ce droit. Les auteurs du projet doivent vérifier s'il n'est pas recommandé, par analogie avec la loi du 7 mai 1999 modifiant le Code judiciaire à l'occasion de la loi du 7 mai 1999 sur l'égalité de traitement entre hommes et femmes en ce qui concerne les conditions de travail, l'accès à l'emploi et aux possibilités de promotion, l'accès à une profession indépendante et les régimes complémentaires de sécurité sociale, de prévoir un régime propre à ce sujet et, le cas échéant, d'attribuer une compétence spécifique en la matière aux tribunaux du travail. Dans ce dernier cas, ce serait cependant une matière visée à l'article 77 de la Constitution qui serait réglée,

de sorte que pareilles dispositions devraient figurer dans un projet distinct, conformément aux usages parlementaires existants.

EXAMEN DU TEXTE

Intitulé

Il y a lieu d'ajouter au projet la formule de présentation et de faire précéder le texte même de la mention "projet de loi".

Article 2

1. Dans le texte néerlandais, on rédigera la phrase introductive de l'article 2 comme suit :

"Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :".

2. Contrairement à la clause 3, point 1, de l'accord-cadre du 18 mars 1999, la définition figurant à l'article 2, 2°, ne fait pas mention d'un contrat de travail qui prend fin par la survenance d'un événement déterminé.

De même, la définition mentionnée à l'article 2, 3°, du "travailleur à durée indéterminée comparable" ne correspond pas tout à fait à la définition que la clause 3, point 2, de cet accord-cadre donne à cette notion. Ainsi, le projet ne précise pas qu'il faut tenir compte des qualifications ou compétences lors de l'appréciation de la comparabilité, et la base de comparaison diffère également lorsqu'il n'y a pas de travailleur comparable dans le même établissement.

Il est conseillé d'aligner les définitions figurant dans le projet sur celles de l'accord-cadre du 18 mars 1999.

3. Dans le texte français de l'article 2, 4°, on écrira "personnes physiques ou morales" au lieu de "personnes de fait ou de droit".

Article 3

Vu le principe d'égalité et de non-discrimination énoncé aux articles 10 et 11 de la Constitution, les exceptions mentionnées à l'article 3, §§ 2 et 3 [1], ne peuvent être maintenues que dans la mesure où elles se justifient raisonnablement. A cet égard, il faut observer qu'il ne suffit pas que l'accord-cadre du 18 mars 1999 autorise la formulation de ces exceptions pour qu'elles deviennent également admissibles au regard des articles constitutionnels précités.

Si une justification pertinente au regard des articles 10 et 11 de la Constitution peut être avancée pour les exceptions visées, il est recommandé de la développer dans l'exposé des motifs [2]

---

(1) Mieux : article 3, alinéas 2 et 3. En effet, une subdivision en paragraphes n'est pas recommandée lorsque chaque paragraphe ne comporte qu'un seul alinéa et que cette subdivision ne peut pas améliorer la lisibilité de l'article ainsi divisé.

(2) Il est ainsi recommandé d'indiquer en quoi la spécificité du travail intérimaire - invoquée dans l'exposé des motifs - justifie qu'une exception soit faite pour ce secteur. En outre, il serait préférable d'expliquer les motifs de l'exclusion des travailleurs occupés dans le cadre de certains programmes des pouvoirs publics plutôt que de faire simplement référence à un avis des partenaires sociaux.

De kamer was samengesteld uit

de Heren Messieurs	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter, président de chambre,
	J. BAERT, J. SMETS,	staatsraden, conseillers d'Etat,
	G. SCHRANS, A. SPRUYT,	assessoren van de afdeling wetgeving, assesseurs de la section de législation,
Mevrouw Madame	A. BECKERS,	griffier, greffier.

La chambre était composée de

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SMETS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door de H. E. VANHERCK, referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SMETS.

Le rapport a été présenté par M. P. DEPUYDT, premier auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par M. E. VANHERCK, référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

A. BECKERS

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT,

M. VAN DAMME